

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2017/2306,**12. detsember 2017,****millega muudetakse määrust (EL) nr 230/2014, millega luuakse stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahend**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 209 lõiget 1 ja artikli 212 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽¹⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate, Euroopa Parlamendi ja komisjoni ühisavalduses Euroopa Liidu arengupoliitika küsimuses „Euroopa konsensus“ ⁽²⁾ ning ühisavalduses „Uus Euroopa arengukonsensus“ ⁽³⁾ tunnistati julgeoleku ja arengu vahelist seost.
- (2) Kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030, mis võeti vastu ÜRO Peaassamblee 25. septembri 2015. aasta resolutsiooniga, rõhutati rahumeelse ja kaasava ühiskonna toetamise tähtsust nii kestliku arengu eesmärgina (16. eesmärk) kui ka muude tulemuste saavutamiseks arengupoliitika raames. Kestliku arengu 16. eesmärgis on konkreetne nõue „tugevdada riikide asjakohaseid asutusi, sealhulgas rahvusvahelise koostöö kaudu, eesmärgiga suurendada suutlikkust kõikidel tasanditel, eriti arenguriikides, et ära hoida vägivalda ning võidelda terrorismi ja kuritegevusega“.
- (3) Liidu arengupoliitika peamine eesmärk on vaesuse vähendamine ja pikas perspektiivis vaesuse kaotamine.
- (4) Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) arenguabi komitee 19. veebruari 2016. aasta kõrgetasemelise kohtumise kommünikeega ajakohastati rahu ja julgeoleku valdkonna ametliku arenguabi aruandlusjuhised. Käesoleva määruse kohaselt võetavate meetmete rahastamine on ametlik arenguabi, kui see vastab tingimustele, mis on sätestatud kõnealustes aruandlusjuhistes või edaspidistes aruandlusjuhistes, milles arenguabi komiteel on võimalik kokku leppida.
- (5) Kolmandate riikide julgeolekusektori osalejaid, sealhulgas erandlikel asjaoludel relvajõude, on konfliktide ennetamisel, kriiside ohjamisel ja stabiliseerimistegevuses oluline toetada, et tagada asjakohased tingimused vaesuse kaotamiseks ja arenguks. Hea valitsemistava, tõhus demokraatlik kontroll ja tsiviiljärelevalve julgeolekusüsteemi, sealhulgas relvajõudude üle ning inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte austamine on hästi toimiva riigi olulised tunnused igas kontekstis ning neid tuleks edendada, pakkudes kolmandatele riikidele julgeolekusektori reformimisel ulatuslikumat tuge.
- (6) Euroopa Ülemkogu rõhutas oma ühist julgeoleku- ja kaitsepoliitikat (ÜJKP) käsitlevates 19.–20. detsembri 2013. aasta järeldustes kui tähtis on toetada partnerriike ja piirkondlikke organisatsioone, pakkudes vajaduse korral koolitust, nõu, varustust ja vahendeid, et nad saaksid kriise üha enam ise ennetada või ohjata.
- (7) 28. aprilli 2015. aasta ühisteatises „Julgeoleku ja arengu toetamine suutlikkuse suurendamise kaudu – partnerite toetamine kriiside ärahoidmisel ja ohjamisel“ kordasid komisjon ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja vajadust stabiilse ja turvalise ühiskonna järele, et saavutada arengueesmärgid.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi 30. novembri 2017. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 7. detsembri 2017. aasta otsus.

⁽²⁾ ELT C 46, 24.2.2006, lk 1.

⁽³⁾ ELT C 210, 30.6.2017, lk 1.

- (8) Kooskõlas ELi tervikliku lähenemisviisiga ja selleks, et ELi toetus oleks võimalikult mõjus, tõhus ja järjepidev, kutsus nõukogu oma ühist julgeoleku- ja kaitsepoliitikat käsitlevates 18. mai 2015. aasta järeldustes komisjoni ja välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles töötama liikmesriikidega konsulteerides välja julgeolekusektori reformi toetava, kogu liitu hõlmava strateegilise raamistiku. Nimetatud poliitikakontseptsioon koondab nii ÜJKP kui ka kõik muud asjakohased ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) vahendid ning arengukoostöö vahendid, austades samal ajal nende asjaomaseid õiguslikke aluseid, põhieesmärke ja otsustusmenetlusi.
- (9) Kolmandate riikide sõjaliste osalejate suutlikkuse suurendamine peaks toimuma osana liidu arengukoostöö poliitikast, kui sellega püütakse täita peamiselt arenguvaldkonna eesmärke, ning osana liidu ÜVJPst, kui sellega püütakse täita peamiselt rahu ja julgeoleku valdkonna eesmärke, kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikliga 40. Käesolevas määruses tunnistatakse menetluste rakendamist ja institutsioonide volituste ulatust liidu arengukoostöö poliitika ning liidu ÜVJP raames.
- (10) Käesoleva määruse kohane liidu abi võiks hõlmata suutlikkuse suurendamise programme arengu ja arenguks vajaliku julgeoleku toetamiseks, sealhulgas koolitamist, juhendamist ja nõustamist näiteks sellistel teemadel nagu inimõigused, valitsemine, õigusriik, naiste ja laste kaitsmine, kriisidele reageerimine tsiviilstruktuuride abil, personalijuhtimine ja tehniline koostöö.
- (11) Komisjon jälgib tähelepanelikult käesoleva määruse alusel võetavaid meetmeid. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti nõuetekohaselt ja õigel ajal liidu abi rakendamisest kooskõlas käesoleva määrusega. Hiljemalt 30. juunil 2020 hindab komisjon käesoleva määruse kohaste meetmete mõju, tõhusust ja sidusust seoses kestliku arengu eesmärgiga nr 16. Selleks kaasab komisjon hindamisse kõik asjaomased sidusrühmad, sealhulgas kodanikuühiskonna organisatsioonid ja kohalikud omavalitsused, et tagada nende oluline roll selles protsessis. Komisjon teeb asjakohasel juhul liikmesriikidega ühishindamisi. Hindamistulemusi võetakse arvesse programmide koostamisel ja ressursside eraldamisel ning need peavad veelgi edendama liidu välistegevuse järjepidevust ja vastastikust täiendavust.
- (12) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 230/2014 ⁽¹⁾ tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EL) nr 230/2014 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 1 lõikele 2 lisatakse järgmine lõik:

„Kui julgeolekusektori osalejatele antakse liidu abi, võib see artiklis 3a sätestatud erandlikel asjaoludel hõlmata ka sõjalisi osalejaid kas julgeolekusektori ulatuslikuma reformi elluviimiseks või suutlikkuse suurendamiseks arengu ning arenguks vajaliku julgeoleku toetamisel kolmandates riikides, kooskõlas üldeesmärgiga saavutada kestlik areng.“

2) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 3a

Sõjaliste osalejate suutlikkuse suurendamine arengu ning arenguks vajaliku julgeoleku toetamisel

1. Et aidata kaasa kestlikule arengule, milleks on vaja tagada stabiilne, rahumeelne ja kaasav ühiskond, võib käesoleva määruse kohast liidu abi lõikes 3 sätestatud erandlikel asjaoludel kasutada selleks, et suurendada partnerriikide sõjaliste osalejate suutlikkust arengutegevuse ja arengutegevuseks vajaliku julgeoleku toetuseks.

2. Käesoleva artikli alusel antav abi võib hõlmata eeskätt suutlikkuse suurendamise programme, millega toetatakse arengut ja arenguks vajalikku julgeolekut, sealhulgas koolitamist, juhendamist ja nõustamist ning varustuse tarnimist, taristu parandamist ja kõnealuse abiga vahetult seotud muude teenuste osutamist.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2014. aasta määrus (EL) nr 230/2014, millega luuakse stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahend (ELT L 77, 15.3.2014, lk 1).

3. Käesoleva artikli kohast abi antakse üksnes juhul, kui

- a) nõudeid, mis on vajalikud käesoleva määruse kohaste liidu eesmärkide piisavaks saavutamiseks, ei ole võimalik täita mittesõjaliste osalejate abil, ning toimivate riiklike institutsioonide olemasolu või inimõiguste ja põhivabaduste kaitse on ohus ning kui riiklikud institutsioonid ei suuda selle ohuga toime tulla, ning
- b) asjaomane partnerriik ja liit on ühel meelel selles, et sõjalised osalejad on keskse tähtsusega kestliku arengu jaoks vajalike tingimuste säilitamiseks, loomiseks või taasloomiseks, muu hulgas kriisi ja ebakindluse või ebastabiilsuse olukorras.

4. Käesoleva artikli alusel antavat liidu abi ei kasutata sõjaliste osalejate suutlikkuse suurendamiseks muul eesmärgil kui arengutegevuse või arengutegevuseks vajaliku julgeoleku toetamiseks. Eelkõige ei kasutata liidu abi selleks, et rahastada

- a) korduvaid sõjalisi kulusi;
- b) relvade ja laskemoona või muu surmava jõu kasutamiseks mõeldud varustuse tarnimist;
- c) koolitust, mis on spetsiaalselt mõeldud relvajõudude võitlusvõime suurendamiseks.

5. Komisjon edendab käesoleva artikli kohaste meetmete kavandamisel ja rakendamisel partnerriigi vastutust. Samuti loob komisjon vajalikud tingimused ja töötab välja head tavad, mis on vajalikud kestlikkuse tagamiseks keskmises ja pikas perspektiivis, ning edendab õigusriiki ja rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtteid.

6. Komisjon kehtestab käesoleva artikli kohaste meetmete jaoks asjakohased riskihindamis-, järelevalve- ja hindamismenetlused.“

3) Artikli 7 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Artikli 3 ja asjakohasel juhul artikli 3a kohast liidu abi antakse eriabimeetmete ja vahereageerimisprogrammide kaudu.“

4) Artikli 8 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Valdkondlikud strateegiadokumendid moodustavad artiklite 4 ja 5 ning asjakohasel juhul artikli 3a kohase abi rakendamise üldise aluse. Valdkondlikud strateegiadokumendid annavad liidu ja asjaomaste partnerriikide või piirkondade koostööks raamistiku.“

5) Artikli 10 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Komisjon tagab, et käesoleva määruse alusel võetavaid meetmeid, mis on seotud terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemisega, ning artikliga 3a hõlmatud meetmeid rakendatakse kooskõlas rahvusvahelise õigusega, sealhulgas inimõigustealase õigusega ja rahvusvahelise humanitaarõigusega.“

6) Artiklisse 13 lisatakse järgmine lõige:

„4. Lõikes 1 osutatud rahastamispaketile lisatakse 100 000 000 eurot, mis eraldatakse artikli 3a kohaste meetmete võtmiseks.“

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 12. detsember 2017

Euroopa Parlamendi nimel
president
A. TAJANI

Nõukogu nimel
eesistuja
M. MAASIKAS

Deklaratsioon Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2014. aasta määruse (EL) nr 230/2014 (millega luuakse stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahend) artikli 3a kohaste abimeetmete rahastamisallikate kohta

Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon nõustuvad, et arengu ja arenguks vajaliku julgeoleku toetamist suutlikkuse suurendamise kaudu tuleks rahastada mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) IV rubriigi raames, peamiselt ümberpaigutamise teel ja säilitades kõigi vahendite finantstasakaalu võimalikult suures ulatuses. Ilma et see piiraks eelarvepädevate institutsioonide õigusi iga-aastase eelarvemenetluse käigus, ei tohiks ümberpaigutamise puhul kasutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2014. aasta määruse (EL) nr 233/2014 (millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend aastateks 2014–2020) kohastele meetmetele eraldatavaid assigneeringuid.
